

LTO Noord vindt conclusies waterkwaliteit Gelderland te voorbarig:

'Er wordt te veel met de vinger naar de landbouw gewezen'

Gelderland trekt aan de bel voor de matige waterkwaliteit in grondwaterbeschermingsgebieden. Volgens de provincie ligt dat vooral aan te hoge concentraties gewasbeschermingsmiddelen. LTO Noord vindt die conclusie te voorbarig. „Sommige restproducten van gewasbeschermingsmiddelen zijn hetzelfde als van wasmiddel. Dus je kunt niet zeggen dat alle uitspoeling van de boeren komt. Er wordt te veel met de vinger naar de landbouw gewezen”, zegt bestuurder Martin Immink van LTO Noord.

In zestien van de veertig drinkwaterbeschermingsgebieden is de waterkwaliteit niet goed, [meldt](#) Provincie Gelderland. In al deze gebieden gaat het om te hoge concentraties gewasbeschermingsmiddelen. Martin Immink is melkveehouder en hij zit als bestuurder namens LTO Noord in de bestuurlijke stuurgroep van het Uitvoeringsprogramma Gebiedsdossiers Grondwaterbescherming (UGG).

Breder plaatje

Immink twijfelt niet aan de te hoge concentraties. Hij schetst een beeld waar deze vandaan komen volgens hem: „Een derde komt uit het stedelijk gebied, een derde van boeren die

hun spuitmachine niet goed schoonmaken en een derde door onzorgvuldig gebruik op het veld. Bijvoorbeeld boeren die spuiten als het te veel waait of als het te droog is. Daar valt zeker winst te behalen.”

Gelderland schrijft in een brief aan de Staten dat de te hoge concentraties ook door restproducten van gewasbeschermingsmiddelen kunnen komen. De bestuurder van LTO reageert gelijk: „Een deel van de restproducten zijn al tien jaar verboden. Ook kunnen sommige restproducten van gewasbeschermingsmiddelen zijn hetzelfde als van wasmiddelproducten. Dan kun je niet bij voorbaat al met de vinger naar de landbouw wijzen. Dat vind ik nog wat te kort door de bocht.”

Uitzonderingen

Tegelijkertijd is de melkveehouder zich er terdege van bewust dat de landbouwsector aan de bak moet. „De meeste Gelderse boeren werken secuur en netjes. Als dat gebeurt, dan is de uitspoeling naar het drinkwater nagenoeg nul. Maar er zijn een paar uitzonderingen die het dan verpesten voor de rest. Dat kan onwetendheid zijn, maar ik kan het ook een akkerbouwer niet kwalijk nemen dat als hij dure wassen heeft, de opbrengst beschermd wordt.”

Immink pleit voor een meer individuele aanpak. „Als een paar boeren de spuitmachine onzorgvuldig schoonmaken, dan moet daar gewoon gehandhaafd worden. Het zou jammer zijn als de goede boeren onder de kwade lijden. Er moet daarom meer naar individuele gevallen gekeken worden. En dat kan ook. De provincie kan voor 90 procent herleiden waar de bron van verontreiniging vandaan komt. Zo kun je bijvoorbeeld met een aantal boeren uit een van de gebieden om tafel gaan zitten om te bespreken wat er beter kan.”

Maatregelen

Om de grondwaterkwaliteit te verbeteren, pleit Gelderland voor een combinatie van vrijwillige en verplichte maatregelen. Welke dat zijn, dat wordt de komende maanden bekeken. Bij verplichte maatregelen denkt Immink aan een verbod op gewasbeschermingsmiddelen die makkelijker uitspoelen, zoals insectenmiddelen. Ook een spoelplaats met bepaalde voorwaarden ziet de bestuurder als een mogelijkheid.

Uit een tussenevaluatie blijkt al dat vrijwillige maatregelen de provincie veel geld en jaren tijd gaan kosten. Die conclusie vindt Immink te vroeg getrokken. „Dat is veel te makkelijk. De provincie gaat nu zeggen dat het niet werkt, maar niet zeggen wat de gevolgen zijn.

Boeren zijn zich nog niet bewust genoeg dat als ze niet netjes gaan werken, dat middelen verboden gaan worden. Dat zit nog niet in het achterhoofd.”

Bewustwording

Volgens Immink ligt daarom in bewustwording een deel van de oplossing. „Boeren moeten zich bewust zijn dat als ze niet honderd procent hun best gaan doen, dat middelen verboden gaan worden. Die kans acht ik reëel. Dat zou jammer zijn. Want als alle boeren honderd procent hun best doen, dan is de emissie en uitspoeling nagenoeg nul. Daar willen we naartoe als LTO zijnde.”

Hij concludeert. „Als we als boeren zorgen dat het water wat van ons komt, schoon is, dan kunnen we ok niet afgerekend worden op vervuilingen waar wij niet meer verantwoordelijk voor zijn.”

Vrijwillige maatregelen

LTO pleit dan ook voor vrijwillige maatregelen. „CLM heeft bijvoorbeeld een mooie toolkit, waarmee je kunt zien wat het beste moment is om te spuiten. Als je gaat spuiten op het moment dat de temperatuur goed is en er weinig wind is, dan kun je met een derde van de middelen al terecht. Als je dat doet, dan is de emissie al nagenoeg nul. Dat is een mooie maatregel die boeren vrijwillig kunnen nemen. Daar moeten we veel meer op in gaan zetten, in plaats van rigoureuze maatregelen als verboden. Dat is niet meer van deze tijd vind ik.”

Grondwaterafhankelijke beken

De maatregelen zullen na de zomer besproken worden. Naast de onvoldoende waterkwaliteit in de zestien grondwaterbeschermingsgebieden, is ook in dertig grondwaterafhankelijke beken de waterkwaliteit niet goed. Wageningen University & Research (de WUR) doet momenteel onderzoek naar maatregelen die de kwaliteit van grondwaterafhankelijke beken moet verbeteren. De resultaten worden na de zomer verwacht. Immink kijkt daarnaar uit. „De beekdalen zijn de beste gronden waar de minste uitspoeling plaatsvindt. Het organisch stofgehalte is daar hoger dus is de kwaliteit van de grond beter. Ik ben benieuwd naar de aanbevelingen.”

Immink hoopt dat eruit komt dat de bufferstroken minder smal hoeven te worden. „En als je heel eerlijk bent, dan moet dat er ook uitkomen. De beekdalen zijn de beste gronden met de minste uitspoeling. Geen bufferstrook is uiteraard een utopie, maar een meter of

drie is meer dan voldoende in plaats van de huidige honderden meters. Maar dat verschilt ook per gebied.”

Derogatie

En dan is er ook nog de derogatie. Deze hangt als een Zwaard van Damocles boven de sector. Ook op de grondwaterkwaliteit kan dat invloed hebben. „Ik had laatst een melkveehouder aan de lijn die was gestopt en graag uien wilde gaan zaaien. Sommige middelen die noodzakelijk zijn, zijn verboden in grondwaterbeschermingsgebieden. Hoe krom is het beleid dan? Geen veehouderij betekent minder grasland en een grotere kans op uitspoeling. Dat knelt dus. Grond moet renderen en als je kuil te vol zit, dan moet je akkerbouwgewassen telen. Dat mag dan weer niet.”

Hij doet tot slot een oproep aan de boeren: „Blijf netjes werken en spreek andere boeren er ook op aan als je ziet dat dit niet gebeurt. Dan zal de uitspoeling nagenoeg nul zijn. Als we dat als boeren doen, dan helpen we elkaar.”